

Utbildningsinspektion i Gruvrissskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Gruvrissskolan

Skolverket sände den 18 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Gruvrissskolan har bestått av undervisningsråden Tommy Bucht och Tomas Johansson. Besök i Gruvrissskolan inleddes 5 april 2005 och avslutades den 7 april 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Gruvrissskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Gruvrissskolan genomfördes formella intervjuer med rektorer, lärare, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare, elever och föräldrar. Lektioner i samtliga årskurser besöktes. Under besöket fördes också samtal med skolans elevråd samt informella samtal med skolans elever.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Gruvrissskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	27
Grundskola	452

Gruvrissskolan ligger i skoldistrikt Berget i Falun. Utbildningen omfattar förskoleklass samt årskurs 1–9. I skolan finns även ett fritidshem och en fritidsgård, dessa omfattas dock inte av inspektionen.

Skolans personal och elever arbetar i tio arbetslag med två till tre klasser i varje lag. Antalet lärare på 100 elever är 14,2. I förskoleklassen finns 1,5 heltidstjänst. Skolan har två rektorer där den ene ansvarar för förskoleklassen och årskurserna 1–5 och den andre för årskurserna 6–9.

Skolan uppfördes 1992 och byggdes ut 1998.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Kunskaper relaterade till kursplanernas mål

I Gruvrisskolans redovisning av de nationella proven i svenska, engelska och matematik för 2004 går det att utläsa att eleverna i årskurs 9 har ett bättre resultat än eleverna i årskurs 5. Det kan också konstateras att flickors resultat generellt är bättre än pojkars. För de elever som inte uppnår målen analyseras resultaten och eventuella stödbehov tillgodoses. Detta arbete sker i samverkan med skolans elevstöd och lärarna i respektive arbetslag. Stödet till eleverna ges på flera olika sätt och resulterar i att fler elever klarar skolans kunskapsmål.

Gruvrisskolans resultat i de nationella proven för årskurs 5 i matematik, svenska och engelska läsåret våren 2004 visade att 86 procent av eleverna uppnådde målen i matematik, 84 procent i svenska, och 84 procent uppnådde målen i engelska. I de nationella proven våren 2004 i årskurs 9 uppnådde ca 96 procent målen i svenska, ca 94 procent i matematik och ca 94 procent i engelska.

Våren 2004 saknade cirka fyra procent av skolans 67 elever i årskurs 9 betyg i ett ämne och ca 15 procent i två eller flera ämnen.

Enligt SIRIS (Skolverkets Internetbaserade resultat- och kvalitetsinformations-system) var det genomsnittliga meritvärdet avseende slutbetyg för elever i årskurs 9 för riket år 2004 206,9. Gruvrisskolans genomsnittliga meritvärde var förbättrat till 205,9 samma år. År 2003 var värdet 189,0. Andelen elever år 2004 som var behöriga till ett nationellt gymnasieprogram var för riket ca 90 procent, för Gruvrisskolan ca 93 procent bättre än jämfört med riket.

Skolan ansvarar enligt läroplanen för att eleverna når de uppställda målen i grundskolan. Gruvrisskolan följer elevernas kunskapsutveckling på olika sätt. Ett exempel på detta är skolans bedömningsunderlag vilket är skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna. Detta bedömningsmaterial skapar en tydlighet för elever och deras föräldrar. Bedömningsunderlaget omfattar årskurs 2 till årskurs 9. Andra exempel för att skapa sig en uppfattning om elevernas kunskaper är inlämningsuppgifter och elevsamtal. I vilken grad bedömningsunderlaget används i undervisningen av de olika lärarna är svårt för inspektörerna att få en uppfattning om. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör sammanställa resultaten i samtliga ämnen för att bli varse elevernas måluppfyllelse. Konsekvensen kan annars bli att rektorn inte kan se om elevernas måluppfyllelse i något eller några ämnen är svag, vilket kan medföra att adekvata åtgärder inte sätts in i tid. I detta avseende kan de kunskapsmål som håller på att arbetas fram på distriktsnivå komma att vara till nytta.

Inspektörerna bedömer att kunskapsresultaten i matematik, svenska och engelska på skolan är goda. Skolan bör dock fortsätta utveckla former för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i skolans samtliga ämnen.

Skolan har lokalt konkretiserade betygskriterier i samtliga ämnen i årskurs 9 men saknar detta för årskurs 8. Lärarna berättar att de inför varje moment redovisar vad momentet ska handla om. I vilken mån denna information kopplas till målen i kursplanerna varierar mellan olika moment och lärare. Eleverna

uppgger att de nästan bara hör talas om målen i samband med utvecklingssamtalen. Föräldrarna får kännedom om målen i samband med utvecklingssamtalen. De upplever att lärarna försöker bryta ner målen till en nivå som är begriplig. Trots detta anser flertalet av föräldrar och elever att målen känns otydliga. Undantaget är idrott och hälsa där eleverna tydligt kan utläsa vad de ska kunna för att uppnå de betyg de satsar på.

Inspektörerna bedömer att skolan bör skapa rutiner så att eleverna kontinuerligt informeras om målen för utbildningen. Inspektörerna vill i detta sammanhang också påminna om vikten av att skolan även belyser läroplanens strävansmål.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanernas mål kring kunskaper

Arbetsformerna på Gruvrissskolan är omväxlande. Inspektionen visar att lärarna försöker främja elevernas förmåga att ta eget ansvar för utbildningen och att bedöma sitt lärande. Detta sker bland annat när eleverna arbetar tematiskt. I den dagliga undervisningen har lärare och elever möjlighet att välja de arbetssätt och arbetsformer som främjar utvecklingen av kunskaper och färdigheter. I temaarbeten ger skolan eleverna kännedom om de kunskapskvaliteter som beskrivs i läroplanens mål att uppnå för grundskolan. Här har eleverna också möjlighet att pröva den egna förmågan och att självständigt, i par eller i grupp formulera sina ståndpunkter. Eleverna tränas också på att lyssna, diskutera och ha ett kritiskt förhållningssätt till den information de använder. Inspektörerna kan dock inte se någon tydlig organiserad uppföljning av läroplanens strävansmål gällande kunskaper. Detta arbete är svårt men inspektörerna vill ändå hävda att det är skolans ansvar att skaffa sig en kännedom om hur man lyckas med detta uppdrag. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa rutiner för en systematisk uppföljning av läroplanens strävansmål.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanernas mål kring normer och värden

Av inspektionen framgår att Gruvrissskolan arbetar aktivt med att tillämpa läroplanernas mål avseende normer och värden. Strävan att förankra demokratibegreppet har hög prioritet på skolan. Diskussioner om gott kamratskap, respekt för andras egenvärde, etiska förhållningssätt och solidaritet är frågor som har sin givna plats både bland elever och bland personal på Gruvrissskolan. Detta betonas starkt i samband med elevernas arbete med teman. Eleverna framhåller ofta den goda stämningen och att de trivs och känner sig trygga på skolan.

Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med normer och värden är av god kvalitet.

Eleverna på Gruvrissskolan får ibland vara med och påverka valet av arbetssätt och innehåll. Generellt sett är dock utrymmet för elevinflytande relativt begränsat. Enligt författningarna skall skolan organisera sin undervisning med utgångspunkt i såväl läroplanens mål som de enskilda elevernas förutsättningar och behov. I författningarna anges även att skolan skall främja elevernas lust att lära och att eleverna, med hänsyn till ålder och mognad, skall ha inflytande över arbetsformer. Vidare skall eleverna ges möjlighet att stegvis ta ett allt större ansvar för sin utbildning. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter att påverka den egna undervisningen bör utvecklas och förbättras på Gruvrissskolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med kunskaper, utveckling och lärande huvudsakligen är av god kvalitet, men att det också finns områden som behöver förbättras. Skolans kunskapsresultat är goda men skolan bör utveckla former för uppföljning av elevernas resultat i skolans samtliga ämnen samt tillse elevernas möjligheter att kunna påverka den egna undervisningen. Skolan bör också skapa rutiner så att eleverna kontinuerligt informeras om målen för undervisningen. Inspektörerna vill i detta sammanhang påminna om vikten av att skolan även belyser läroplanens strävansmål. Skolan bör se till att en uppföljning av läroplanens strävansmål när det gäller kunskaper och normer och värden kommer till stånd.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan och delaktighet

Gruvrisskolan har flera former för samverkan med elever och föräldrar. Samverkan med eleverna sker genom elevrådets arbete och samlingar i de olika grupperna varje morgon. Varje grupp på skolan har någon form av samling. De benämns olika såsom mentorsgrupp eller kontaktgrupp. Till elevrådet röstas elever in av sina kamrater. Det är tänkt att elevrådet ska sammanträda en gång per månad men detta fungerar enligt eleverna inte optimalt. Elevrådets styrelse har svårt att få kontakt med grupperna på skolan och har därmed svårt att få fram frågor från övriga elever. Sammankallandet till elevrådsmöten fungerar inte heller. Bland de frågor som elevrådet arbetar med kan nämnas en skolshow och ett ”alla hjärtans dag” program. Ett projekt som elevrådets styrelse är nöjda med, är att de har varit med och genomdrivit att skolan lyckats få till stånd en fritidsgård i anslutning till skolan. Rektorn är alltid med på elevrådets styrelsemöten. I intervjuer och samtal med elever framkommer att eleverna tycker att arbetet i elevrådet är viktigt men känner att de behöver hjälp för att få en bättre struktur på detta.

Skolans samverkan med föräldrarna innefattar såväl samverkan på ett skolövergripande plan, som samverkan i klasserna och kring varje enskild elev. För frågor av mer skolövergripande karaktär finns ett föräldraråd som är skolans tidigare föräldraförening. Tidigare har detta råd arbetat med trafikfrågor och den tidigare nämnda fritidsgården. För tillfället ligger arbetet i föräldrarådet på en lägre ambitionsnivå än tidigare och kraften läggs mest på att vara bollplank åt skolledningen. Det finns en önskan hos föräldrar om en utveckling av skolrådets arbetsformer och att varje elevgrupp skall ha en representant i föräldrarådet. Föräldrarna har också en förhoppning om att rådet ska arbeta med mer skolövergripande frågor som t.ex. betygsbedömningar. Samverkan med föräldrar kring arbetet i klasserna innefattar normalt föräldramöten och gemensamma klassaktiviteter. Både elever och föräldrar ger uttryck för att samverkan mellan hem och skola fungerar bra och att lärarna både är snabba på att ge föräldrarna återkoppling om något särskilt inträffar och att de är lätta att få tag på.

Inspektörerna bedömer att det är viktigt att det finns praktiska förutsättningar att bedriva samverkan i de former som skolan har valt. Gruvrisskolans samverkansformer med eleverna bör utvecklas så att det tydligare går att utläsa skolans strategi och samordning i detta sammanhang. När det gäller skolans samverkan

med föräldrarna bedömer inspektörerna att denna överlag är välfungerande på klass- och individnivå, men att arbetet i skolrådet bör utvecklas.

Värdegrundsarbetet

I Gruvrisskolan framhålls ofta skolans långa tradition av att skapa trygghet och en stark känsla av tillhörighet bland elever och personal. Skolans arbete för att uppnå detta inbegriper bland annat en grupp mot kränkande behandling benämnd antimobbningsgruppen, elevskyddsombud och årliga enkäter från förskoleklass till årskurs 9. Dessa enkäter behandlar den psykosociala arbetsmiljön och ger allmänt ett gott betyg till skolan och skolans arbete med dessa frågor. I den dagliga undervisningen och i samband med olika teman ger skolan eleverna utrymme för att diskutera demokrati och livsfrågor. Genom samtal med lärare och elever och genom lektionsbesök kan inspektörerna se att detta arbete präglar den löpande verksamheten.

Skolans antimobbningsgrupp arbetar med att förebygga mobbning och reda ut mobbningsfall i den mån sådana förekommer och uppdagas. Antimobbningsgruppen utgörs av fyra personer på skolan och gruppen bedriver ett aktivt arbete. Gruppen är känd bland skolans elever. Skolan har även ett dokument där mobbning och arbetet mot mobbning beskrivs. Detta dokument heter "Handlingsplan mot mobbning på Gruvrisskolan läsåret 2004/2005". Denna plan beskriver tydligt hur skolan arbetar på dels skol-, dels klass-, dels på individnivå. Enligt planen grundar sig metoden på den så kallade Farsta-metoden där inte alltid föräldrarna kontaktas då något händer. Rektorn säger emellertid att föräldrarna till eleverna på Gruvrisskolan snarast kontaktas då något händer. I kvalitetsredovisningen för 2003/2004 beskrivs antalet mobbningsfall på skolan som få men komplicerade. Elevrådet har gjort en undersökning av hur eleverna uppfattar mobbning på skolan och medvetenheten om hur man ska agera om man ser eller på annat sett får vetskap om mobbning. Resultatet från denna undersökning har analyserats av skolan, och i denna analys konstaterar man att kunskapen om vart man vänder sig vid en mobbningssituation varierar mycket mellan eleverna. Det är sannolikt att detta beror på tydligheten i information från lärarna. Skolans plan innehåller inte vuxen-elevperspektivet.

Författningarna ålägger skolan att aktivt motverka alla former av kränkande behandling, samt att följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram inom detta område. Inspektörerna bedömer att skolans arbete och plan inte bara ska fokusera på mobbning utan också beskriva skolans arbete för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling. Handlingsprogrammet bör även beskriva skolans rutiner i de fall en vuxen kränker en elev. Som helhet bedömer inspektörerna att skolans arbete kring normer och värden är av god kvalitet.

Skolhälsovård

Av inspektionen framgår att skolhälsovården i Gruvrisskolan bedrivs i enlighet med författningarnas krav. Inspektionen visar också att skolans hälsobefrämjande insatser bland annat det drogforebyggande arbetet men också dagliga fysiska aktiviteter i form av promenader och dylikt har haft ett genomslag på skolan. Skolan har också planer på att anmäla sig som pilotskola till projektet "Cykla och gå till skolan". Detta är ett projekt i samarbete med Skolförvaltning-

en, Fritid Falun, Miljökontoret/Agenda 21, Stadsbyggnadskontoret och Gatu- och Parkförvaltningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete för en god arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet. Speciellt vill inspektörerna framhålla skolans goda hälsobefrämjande arbete. Skolan bör dock utveckla sina samverkansformer med eleverna. När det gäller skolans samverkan med föräldrarna bedömer inspektörerna att arbetet i skolrådet också bör utvecklas.

Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling är i stora delar bra men bör revideras så att det förutom mobbning omfattar alla former av kränkningar samt ett vuxen-elevperspektiv. Programmet bör även benämnas handlingsprogram mot kränkande behandling.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Lokala mål och innehåll

Inspektionen visar att Gruvrisskolans lokala måldokument står i överensstämmelse med läroplanens mål och att undervisningen återspeglar den syn på lärande och kunskap som läroplanen ger uttryck för. Skolans lärare och skolledning är tydliga med att man arbetar efter de nationella styrdokumenterna och diskuterar hur målen ska uppnås. Skolan presenterar målen för föräldrarna på föräldramöten och utvecklingssamtal. Gruvrisskolan har en lokal arbetsplan som är utarbetad av skolledning och personal. Planen beskriver hur verksamheten organiseras när det gäller lärande och undervisning, utvecklings- och kvalitetsarbete samt en beskrivning av läsårets skolövergripande arbete. Lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna finns i skolans alla ämnen. Dessa kursplaner sträcker sig över flera år och omtolkas och utvecklas kontinuerligt.

Arbetsätt, organisering av undervisningen och tidsanvändningen

Skolan har en mångårig tradition av att arbeta i arbetslag. Där det är möjligt följer lärarna sina elever under en längre tid. Arbetslagen är sammansatta årskursvis och eleverna kan under sina år på Gruvrisskolan ingå i olika grupperingar inom ramen för arbetslaget. Syftet är bland annat underlätta den pedagogiska planeringen och samverkan kring såväl elevernas kunskapsutveckling som personliga utveckling. Det finns sammanlagt tio arbetslag på skolan med 2-3 klasser i varje. Trots att arbetslagen fungerar bra finns en viss oro bland såväl lärare som skolledning att de olika arbetslagen utvecklas åt olika håll och blir "små öar" i verksamheten.

Av inspektionen framgår att organiseringen av undervisningen i Gruvrisskolan genomgående är flexibel. Lärarna framhåller att de tränar sina elever i små steg att ta ansvar och att påverka undervisningen. Eleverna får därför ibland vara med och påverka valet av arbetsätt och innehåll. Elevernas påverkan på undervisningen och undervisningens innehåll är dock minimal och lärarberoende.

Inspektörerna bedömer att elevernas delaktighet i planering, och genomförande av undervisningen bör utvecklas och förbättras på Gruvrisskolan.

Individanpassning, Individuell studieplanering och stöd

Arbetet med individanpassning och insatser för elever i behov av särskilt stöd är välorganiserat på Gruvrissskolan. Skolan har också goda rutiner för uppföljning av stödinsatser. De elever som av olika anledningar behöver arbeta i en långsammare takt än övriga elever i klassen, får mer tid på sig för att slutföra det aktuella arbetsområdet eller den aktuella arbetsuppgiften. Ytterligare ett alternativ är andra läromedel som är bättre anpassade till elevens behov och förutsättningar. Den normala gången för att upptäcka ett eventuellt stödbehov hos elever är att ansvarig lärare först prövar de möjligheter som finns inom ramarna för arbetslagets arbete. Lärarna har sedan så kallade elevgenomgångar med elevstödspersonalen. Detta sker på arbetslagstid och sker fortlöpande. Elevstödspersonalen har sedan möjlighet att genomföra tester av olika slag för att försöka utröna vad som är problemet. Därefter arbetar dels klassläraren, dels elevstödspersonalen med eleven för att efter en period göra en uppföljning och se om åtgärden har givit resultat. Både elever och föräldrar är involverade i detta arbete. Skolans insatser för elever i behov av särskilt stöd dokumenteras i åtgärdsprogram. Alla elever i behov av särskilt stöd hade emellertid inte vid inspektionstillfället åtgärdsprogram såsom författningarna kräver. De åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av uppfyller dock de krav som ställs i grundskolförordningen. De intervjuade eleverna och lärarna säger att om någon elev har ett stödbehov tillgodoser alltid skolan detta behov.

Inspektörerna bedömer att arbetet med att ge eleverna individuellt stöd i utbildningen är av god kvalitet. Skolan måste upprätta åtgärdsprogram för samtliga elever som har detta behov.

Utvärdering av lärande och bedömning

I Gruvrissskolan förekommer regelbundet ämnesövergripande temaarbeten, varför elevernas kunskapsutveckling ofta kommer till uttryck i olika kunskapsformer såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. Skolans arbete med utvärdering och bedömning av elevernas lärande och kunskapsutveckling grundar sig huvudsakligen på elevarbeten, diagnoser, kunskapsprov, diskussioner och inlämningsuppgifter. Skolan använder sig också av det under kapitel 1 nämnda bedömningsunderlag som grundar sig på de nationella kursplanerna. Eleverna är delaktiga i dessa utvärderingar av lärandet. För eleverna i årskurs 8-9 används betygskriterier som en vägledning i bedömningsarbetet. För de elever som går i årskurs 8 görs dock inte alltid betygssättningen på ett korrekt sätt. Betyg sätts med utgångspunkt från betygskriterierna för årskurs 9 trots att ämnet ännu inte avslutats. Av grundskoleförordningen framgår att de kunskaper som skall bedömas är de kunskaper eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen. Läraren skall bedöma de kunskaper eleven har vid betygssättningstillfället. Bedömningen skall ske utifrån de mål som bestäms lokalt med hänsyn tagen till de mål eleven skall ha nått då ämnet avslutas. Även för de högre betygen gäller att bedömningen skall ske utifrån kriterier som bestäms lokalt när den görs vid tidpunkter då ämnet eller ämnesblocket inte avslutats. I detta sammanhang vill inspektörerna påminna om vikten av att skolan förtydligar målen för utbildningen. En tolkning och en konkretisering av målen är en förutsättning för att kunna bedöma elevernas kunskapsutveckling under hela skolgången samt att göra en likvärdig och rättvis betygssättning.

Inspektörerna bedömer att betygssättningen i årskurs 8 inte sker i enlighet med författningarna och att skolan måste vidta åtgärder som säkerställer en korrekt betygssättning i årskurs 8.

Vägledning och utvecklingssamtal

När det gäller samverkan med den enskilda eleven är utvecklingssamtalen som hålls en gång per termin det forum där elever, föräldrar och lärare träffas för att mötas kring frågor om exempelvis elevens skoltrivsel och kunskapsutveckling. Utvecklingssamtalen förbereds av alla medverkande och skolan följer senare upp de åtgärder som beslutas.

Skolan har en lärare anställd som studie- och yrkesvägledare. Arbetet med studie- och yrkesvägledning påbörjas på Gruvrisskolan i årskurs 7. Arbetet sker med arbetslagen och det finns en tanke att redan här börja tänka på vidare studier.

Inspektörerna bedömer Gruvrisskolans vägledning och utvecklingssamtal vara av god kvalitet. Initiativet att redan i årskurs 7 börja tänka på kommande gymnasieutbildningar är speciellt lovvärt.

Samverkan och öppenhet

Förutom prao (praktisk yrkesorientering) har inte Gruvrisskolan något systematiskt arbete för att samverka med arbetsliv eller närsamhälle. I läroplanen beskrivs att för att eleverna skall få en utbildning av hög kvalitet förutsätter detta en samverkan med gymnasiets utbildningar och med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör se över och utveckla sin samverkan med omvärlden.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet och undervisning innehåller områden av god kvalitet men att det också finns områden som behöver förbättras.

Arbetet med individanpassning och insatserna för eleverna i behov av särskilt stöd bedöms vara av god kvalitet, emellertid är utrymmet för elevinflytande relativt begränsat och bör utvecklas avseende delaktighet i planering och genomförande.

Alla elever i behov av särskilt stöd skall i enlighet med författningarna ha ett åtgärdsprogram.

Slutligen måste skolan i enlighet med författningarna upprätta rutiner för att säkerställa en korrekt betygssättning i årskurs 8.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

I Falu kommun fungerar skolnämnden som en styrelse för den obligatoriska skolan. Det är skolförvaltningen som skall genomföra nämndens mål i det dagliga arbetet. Till förvaltningen kopplas olika stödfunktioner som t.ex. ekonomi, kvalitetssäkring med mera. Målen i kommunens skolplan är gemensamma för alla skolor i kommunen. De är sorterade under olika målområden, "hälsa, id-

rott, kultur, turism, media, IT, naturvetenskap och teknik, elevernas delaktighet och inflytande, föräldrars delaktighet och inflytande, kvalitetsredovisning samt nöjdhet”. Utifrån dessa målområden har rektorerna på enheterna i uppdrag att ta fram arbetsplaner där åtagande, arbetssätt och uppföljning beskrivs.

Gruvrissskolan leds av två rektorer. Den ena rektorn ansvarar för förskoleklassen och årskurs 1–5 och den andra rektorn ansvarar för årskurserna 6–9. Båge rektorerna har genomgått den statliga rektorsutbildningen

Skolan är mycket tydlig med ansvarsfördelningen rektorerna emellan och det råder ingen tvekan för någon, vem som är vars och ens rektor. Till grund för rektorernas styrning ligger de nationella styrdokumentet, Falu kommuns skolplan och skolans egen arbetsplan. Rektorerna har en gemensam ledningsdeklaration/vision byggd på rubrikerna lärande, tydlighet och delaktighet. Denna vision är dock inte allmänt känd på skolan. I inspektionen framkommer att rektorerna är väl förtrogna med den dagliga pedagogiska verksamheten i Gruvrissskolan och kända av både elever och föräldrar.

Personalen på skolan uppger i intervjuer att ledningsarbetet i Gruvrissskolan generellt fungerar bra och att skolledningen snabbt tar tag i problem om sådana uppstår. Lärarna anser att rektorerna driver pedagogiska utvecklingsfrågor och finns till hands då lärare behöver stöd. Föräldrarna uppger vid intervjuer att de aldrig har några problem med att få tag på den rektor de behöver prata med.

Läroplanen anger att rektorn skall fungera som pedagogisk ledare och ansvara för att skolverksamheten inriktas på de nationella målen. Rektor skall också se till att en lokal arbetsplan utformas. Inspektörerna bedömer att Gruvrissskolans rektorer tar det övergripande ansvaret för skolans ledning och bedömer att Gruvrissskolans ledningsorganisation på det hela taget fungerar väl.

I kvalitetsredovisningen för verksamhetsåret 2003/2004 används rubrikerna:

- personal,
- materiella resurser,
- normer och värden,
- kunskaper,
- elevernas ansvar och inflytande,
- samverkan,
- bedömning och betygssättning.

Under samtliga punkter beskrivs måluppfyllelsen och en bedömning av måluppfyllelsen. Det går dock inte att ur kvalitetsredovisningen utläsa skolans mål och åtgärder vid eventuell bristande måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen avslutas med en beskrivning av kommande års arbetsuppgifter samt ett utdrag ur föräldraenkäten.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen är av bristfällig kvalitet. Skolan måste utveckla kvalitetsredovisningen så att det tydligare framgår vilka åtgärder man ämnar vidta för att få en bättre måluppfyllelse.

Gruvrisskolan har en särskild undervisningsgrupp benämnd "Solen". Flera av eleverna i gruppen har anpassad studiegång. Beslut om placering i denna undervisningsgrupp fattas av rektorn. För att fatta ett sådant beslut krävs delegation vilket rektorn saknar. Beslutet åtföljs dessutom inte av information om att det kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans styrning, ledning och kvalitetsarbete är av god kvalitet. Innehållet i kvalitetsredovisningen uppfyller dock inte kraven i författningen vilket måste åtgärdas. Det är inte acceptabelt att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp inte fattas i enlighet med bestämmelserna, vilket måste åtgärdas.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Eleverna har rätt till en viss garanterad undervisningstid i skolans olika ämnen. Det står dock varje skola fritt att göra smärre justeringar av den nationella timplanen. Gruvrisskolan har kontroll över att eleverna får den undervisningstid de enligt författningarna har rätt till. Rektor håller sig uppdaterad om elevers frånvaro och kan också genom elevernas scheman se att detta sker.

Författningarna anger att ett visst antal timmar skall avsättas för elevens val och att elevens val skall syfta till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper.

Ämnet elevens val finns inte utlagt på schemat. Den tid som enligt rektorn avsätts för elevens val organiseras genom dels så kallad A-tid, dels genom en musikkabaré. Under A-tid kan eleverna i årskurs 7–9 välja att arbeta med valfria ämnen. I detta arbete kan eleverna sedan välja om de vill ha "eget arbete" vilket ofta innebär att arbeta vidare, arbeta med teman eller ta igen det man av någon anledning tidigare missat. Under arbetet med musikkabaren, för eleverna i årskurs 6–9, har eleverna möjlighet att välja på olika former av arbeten samt bredda och fördjupa sina kunskaper inom dessa. I årskurserna 1–5 består enligt eleverna, elevens val av ett återkommande så kallat "fritt pass" där lärarna till vissa delar bestämmer innehållet.

Inspektörerna bedömer att detta sätt att organisera elevens val till viss del är bra men också till viss del är bristfällig. Inom kabaréarbetet ser inspektörerna att eleverna gör ett val och att de i detta arbete kan fördjupa och bredda sina kunskaper. Under den så kallade "A-tiden" och "fritt-passtiden" är det otydligt huruvida dessa erbjudanden till eleverna uppfyller författningarnas krav på elevens val. Skolan bör därför organisera undervisningen inom elevens val så att eleverna erbjuds möjlighet till breddning och fördjupning genom ett eget val av ämnen. Inspektörerna vill i detta sammanhang framhålla att enligt den vid tidpunkten för besöket gällande delegationsordningen är det skolenämnden som fastställer alternativen för elevens val.

På Gruvrisskolan har vid inspektionstillfället 22 elever undervisning i modersmål. Skolledningen har under pågående inspektion påbörjat en översyn av skolans elever för att få ett underlag hur många elever på skolan som önskar och är berättigade till att få modersmålsundervisning. Inspektörerna bedömer att det är bra att skolan har påbörjat ett arbete med en översyn av de elever som har rätt till modersmålsundervisning.

Undervisning i svenska som andraspråk anordnas av skolan. Skolan gör en behovsprövning av sina elever och har för tillfället elva elever som läser svenska som andraspråk.

Information om utbildningen

Information om utbildningen i Gruvrissskolan finns på skolans hemsida. Där presenteras läsårsdata, styrdokument, personal och arbetslag. Föräldramöten och skolrådsmöten används också för att informera om utbildningen. Veckobrev skickas dels med elever, dels med e-post.

Flertalet av de föräldrar inspektörerna möter i samband med inspektionen är nöjda med den information skolan ger om utbildningen. Inspektörernas bedömning är att informationen om utbildningen är lättillgänglig och tydlig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgång till utbildning och omsorg är god, dock bör skolan organisera undervisningen inom elevens val så att eleverna erbjuds möjlighet till breddning och fördjupning genom ett eget val av ämnen.

6. Resurser

Resurser till samtliga verksamhetsformer och skolformer

Personaltätheten i skolan är god och i inspektionen framkommer från såväl elever som föräldrar att de generellt sett är nöjda med skolans lärare och övrig personal. Närheten till lärarutbildningen i Falun gör att skolan har lätt att få den personal skolan har behov av. Antalet lärare på 100 elever i grundskolan är 14,2. I förskoleklassen finns 1,5 tjänst.

Personalens kompetens och kompetensutveckling

Enligt personal och rektorn föreligger i nuläget inte någon uppdaterad kompetensutvecklingsplan. Alla tillsvidare anställda genomgår "På lika villkor" som är ett kompetensutvecklingsprogram med målet att långsiktigt förändra synen på könsroller så att flickor och pojkar går i skolan på lika villkor. Projektet skall pågå i tre terminer.

De lärare som undervisar i skolan skall enligt författningarna ha en utbildning som avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Vidare skall kompetensutveckling anordnas för personalen. Inspektörernas bedömning är att Gruvrissskolan följer författningarnas krav i dessa avseenden.

Läromedel, pedagogisk materiel och utrustning

Skolans materiel, läromedel, datorer och annan teknisk utrustning är anpassade för en tidsenlig utbildning och fungerar väl. Skolan har ett litet modernt bibliotek som från början var tänkt som ett folkbibliotek. Skolan erbjuder avgiftsfria läromedel och kostnadsfria måltider.

Lokaler

Gruvrissskolans lokaler är relativt nybyggda och såväl ändamålsenliga som anpassade för elever med funktionshinder. Lokalerna medger flexibla lösningar både när det gäller arbetsformer och gruppstorlekar. I en angränsande byggnad

finns en särskild fritidsgård som skolans elever kan använda i samband med raster.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans tillgång till personella och materiella resurser är god.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet och bedrivs i överensstämmelse med författningarnas krav och läroplanens mål. Resultatet av skolans arbete med normer och värden är överlag mycket gott och förtjänar därför att framhållas. Detsamma gäller för individanpassning och stöd. Inspektörerna uppfattar även den psykosociala och fysiska arbetsmiljön i skolan som god och anser att eleverna ges goda förutsättningar att känna sig trygga i skolan.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden.

- Skolan bör utveckla former för uppföljning och analys av elevernas resultat i skolans samtliga ämnen samt läroplanens strävansmål gällande kunskaper och normer och värden.
- Skolan bör också skapa rutiner så att eleverna kontinuerligt informeras om målen för utbildningen.
- Skolan bör utveckla sina samverkansformer med eleverna samt utveckla arbetet inom skolrådet.
- Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att det förutom mobbning omfattar alla former av kränkningar samt situationen då vuxen kränker elever.
- Elevernas inflytande och delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen bör utvecklas och förbättras.
- Skolan bör utveckla sin samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras och kvalitetsredovisningen behöver utvecklas så att den till fullo uppfyller de krav som förordningen ställer, dvs. avseende såväl kvalitativt innehåll som bedömning av målpuppfyllelse.
- Skolan bör organisera undervisningen inom elevens val så att eleverna erbjuds möjlighet till breddning och fördjupning genom ett eget val av ämnen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för elever i behov av särskilt stöd i de ämnen där det behövs (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- För eleverna i årskurs 8 sätts betygen i enlighet med betygskriterierna i årskurs 9 trots att ämnet ännu inte är avslutat (7 kap. 7 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering av elever i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med bestämmelserna (5 kap. 5 § samt 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-12-16	Stockholm

Tommy Bucht
Tomas Johansson